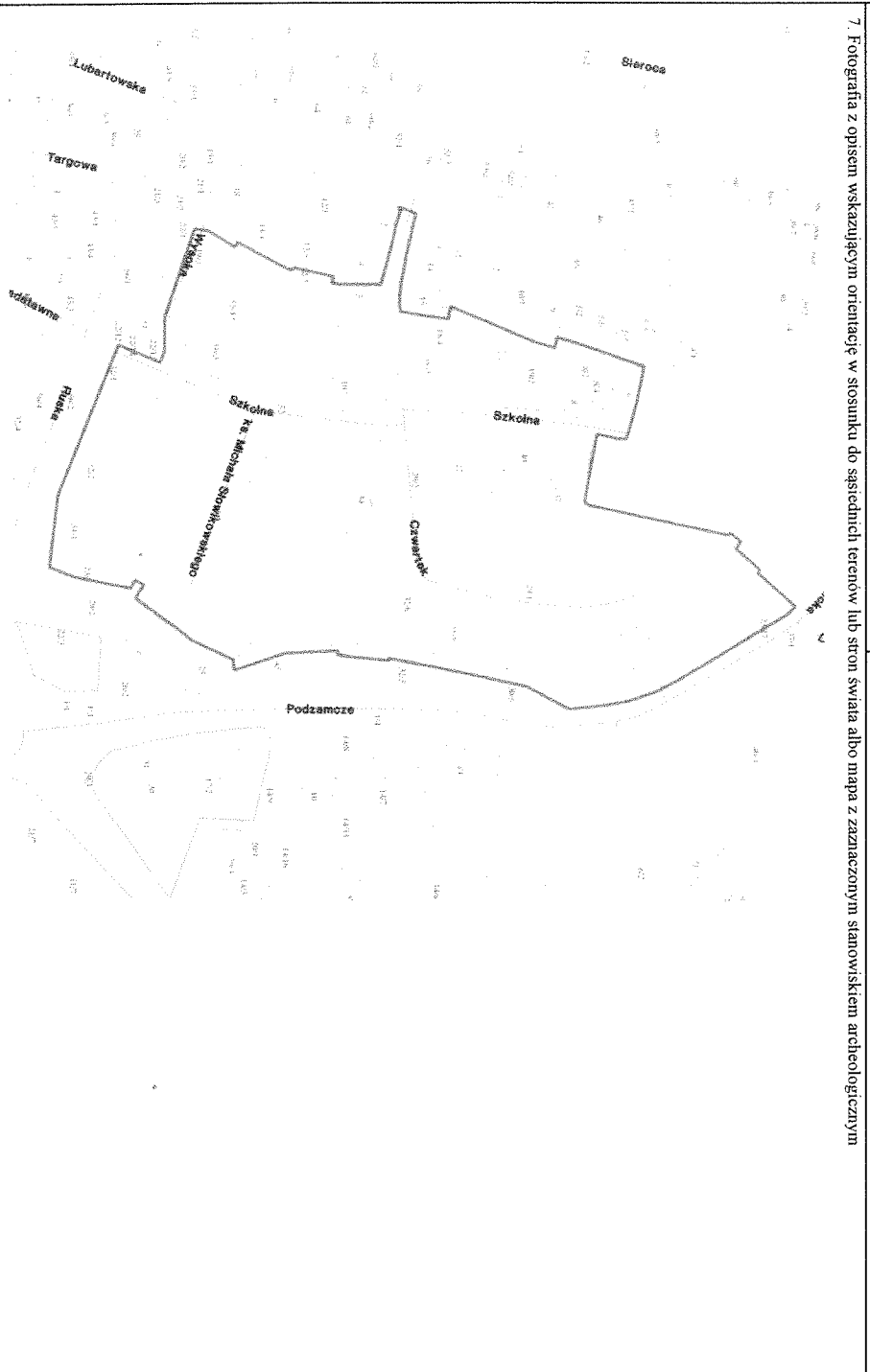

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

1. Nazwa	2. Czas powstania	3. Miejscowość
ZESPÓŁ URBANISTYCZNO-ARCHITEKTONICZNY PRZEDMIEŚCIA CZWARTEK	XIV-XX wiek	LUBLIN
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym	4. Adres	5. Przynależność administracyjna
	6. Formy ochrony	7. Formy ochrony
8. Historia, opis i wartości	9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji	8. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji
<p>Zabytek położony jest w Lublinie, w północnej części miasta. Obejmuje obszar wyznaczony granicami terenu południowej części dawnego przedmieścia Czwartek – formalnie w XVI-XVIII wieku odrębnego miasteczka. Granice układu wskazano na załączonej mapie. Powierzchnia układu wynosi ok. 10 ha. Granice zespołu zdelimitowano biorąc pod uwagę stopień zachowania wartości zabytkowych. Jednocześnie, dla skuteczności postępowań administracyjnych i ich właściwej realizacji granice poprowadzono wg aktualnego podziału geodezyjnego, by wykluczyć</p>	<p>Zespół stanowi obecnie przestrzeń nawarstwioną historycznie, najstarsze jego elementy – pozostałości granic łanów lokacyjnych miasta sięgają okresu lokacji, późniejsze działania związane z urbanizacją terenu, zwłaszcza w II poł. XX wieku spowodowały przekształcenia układu nieruchomości wprowadzając nowe podziały, które jednak dziś należy traktować także już historyczne.</p> <p>Wśród zachowanych na terenie zespołu budynków wskazać należy trzy grupy, związane z różnymi</p>	<p>W większości obszaru brak, w południowej części zespołu znajduje się wpisany do rejestru zabytków pod numerem C/6 obszar stanowiska archeologicznego „Zabytkowy teren Wzgórza Czarkowskiego w Lublinie”, jego obrzeże od strony południowej jest objęte ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Rady Miasta Lublin Nr 180/VII/2015).</p>

<p>wątpliwości co do zakresu przestrzennego ochrony przy orzekaniu.</p> <p>Teren omawianego układu obejmuje obszar południowej części – centrum osadniczego (bez znajdujących się na północ od niego dawnych gruntów rolnych) dawnego miasteczka – jurydyki Czwartek, należącego od XVI wieku do kościoła św. Mikołaja. Granice podziałów łądów na których terenie zlokalizowano Czwartek są czytelne w znaczący stopniu w dzisiejszych granicach geodezyjnych. Granice te stanowią jednocześnie najstarszy historycznie zachowany element układu, znacznie starszy niż wewnętrzne podziały układu, wytworzone w początku XVI wieku wraz z założeniem miasteczka.</p> <p>Jurydyka Czwartek powstała przed 1519 rokiem. Na archiwalnej kartografii, m. in. tzw. mapie J. N. Łęckiego z 1783 roku, dobrze widoczny jest częściowo zachowany do dziś układ urbanistyczny jurydyki, z podłużnym placem i sześcioma ulicami wychodzącymi z niego, którego dominantą urbanistyczną był kościół św. Mikołaja. Ten układ urbanistyczny był łączył z dominującą osadą targową z XIII wieku, jednak zdecydowanie bardziej zasadne jest łączenie go z początkiem XVI wieku i inicjatywą Maciejowskich, ówczesnych właścicieli, którzy posiadali też patronat kościoła św. Mikołaja. Układ urbanistyczny jurydyki na Czwartku był nieduży. Wizytacje kościelne z XVII i XVIII stulecia wspominają o 20-25 osadnikach w jurydyce. Analiza zachowanych granic własności na Czwartku wskazuje, że podstawą kompozycji układu mogła być siatka oparta na sznurze o długości około 44 m. Kompozycja urbanistyczna złożona jest z prostych elementów: podłużnego placu – rozszerzenia głównej ulicy (obecnie: ul. Szkoła) i sześciu wychodzących z tego placu ulic – po jednej z krótszego boku, z narożników zachodnich oraz po dwie z dłuższych boków. Interesująca jest lokalizacja kościoła św. Mikołaja, będącego dominantą urbanistyczną, która zamyka plac od południa.</p> <p>Teren jurydyki był początkowo (poza zespołem kościelnym) zabudowany mało intensywnie domami na działkach siedliskowych wokół placu „rynkowego” i wychodzących z niego ulic. Nie zachowała się zabudowa z okresu poprzedzającego schyłek XIX wieku (poza zespołem kościelnym), a w XX wieku dopełniono teren budynkami użyteczności publicznej o starannej formie (gmach gimnazjum biskupiego, tzw. Dom Perca, budynki szkół przy ulicy Szkolnej). W 1. 50-60-tych XX wieku doszło niestety do usytuowania dwóch bloków mieszkalnych w przestrzeni dawnego placu „rynkowego”. Znaczenie bardziej przemysłane – o własnych wartościach urbanistyki i architektury późnego modernizmu jest ukształtowanie niewielkiego osiedla w północno-wschodniej części terenu, ze staranną kompozycją zieleni.</p> <p>Należy wskazać niewątpliwie wartości historyczne tego obszaru zagospodarowanego od Średniowiecza, stanowiącego integralną część historycznego Lublina, współtworzącego tożsamość miasta. Zachowane fragmenty podziałów parcelacyjnych, relacje przestrzenne pomiędzy zachowanymi elementami zabudowy historycznej, gabaryty tej zabudowy, parametry zabudowy, relacje przestrzenne, architektura itp. dają czytelne wyobrażenie dawnego sposobu uformowania historycznej przestrzeni w tym zabrytkowym obszarze. Osiedle w północno-wschodniej części terenu jest z kolei cennym przykładem starannego kształtowania przestrzeni miasta w okresie powojennym.</p>	<p>momentami jego historii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najstarsze – związane z zespołem kościoła św. Mikołaja; - z okresu od końca wieku XIX do połowy XX wieku – związane z tradycyjnym sposobem zabudowy terenu, o formach historycznych (kamienice), historyzującego-wczesnomodernistycznych (gmachy szkolne) oraz w przypadku tzw. Domu Perca modernistyczne w wydaniu lat 30. XX wieku; - późnomodernistyczne w formach typowych dla okresu 3 ćw. XX wieku (osiedle mieszkaniowe). <p>Podsumowanie:</p> <p>Podstawowe postulaty konserwatorskie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zachowanie skali i formy wnętrza architektoniczno-urbanistycznego; - zachowanie istniejących budynków historycznych; - zachowanie gabarytów i architektury zewnętrznej tych obiektów; - kontrola prac remontowych przy elewacjach zewnętrznych oraz pokryciach dachów, także w celu ewentualnej rekonstrukcji detalu i reintegracji kompozycji elewacji; - kontrola nowej zabudowy w zakresie jej usytuowania na działkach, gabarytów oraz formy architektonicznej; - dokladniejsze rozpoznanie wnętrza obiektów pod kątem potrzeb ich ochrony poprzez wpis do rejestru zabytków. <p>10. Wykonanie kary (autor data i podpis) MIEJSKI KONSERWATOR ZABYTKÓW Katarzyna Czerluczakiewicz Hubert Macik <i>Hubert Macik</i> czerwiec, 2021. <i>Katowyno</i> <i>Perkamandemia</i></p> <p>11. Zatwierdzenie kary (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków) Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków <i>Konserwator</i> <i>Konserwator</i> *dotyczy zabytków wpisanych do rejestru zabytków i niewchodzących do wojewódzkiej ewidencji zabytków</p>
---	--